

Төсөл
2018.03.17

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2018 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГЭМТ ХЭРЭГ, ЗӨРЧЛӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ТУХАЙ /шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл. Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын зарчим, үндсэн чиглэл, зохион байгуулалт, уул ажил дахь төрийн болон төрийн бус байгууллага, олон нийтийн оролцоог тодорхойлох замаар гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны эрх зүйн үндсийг тогтооход оршино.

2 дугаар зүйл. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх хууль тогтоомж

2.1. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Авлигын эсрэг хууль, Архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль, Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль, Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хууль, Мал хулгайлах гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх тухай хууль, Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хууль, Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хууль, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль, Садар самуун явдалтай тэмцэх тухай хууль, Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, Хүүхэд хамгааллын тухай хууль, Үндэсний аюулгүй байдлын тухай хууль, Терроризмтой тэмцэх тухай хууль, Эрүүгийн хууль, Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хууль, энэ хууль, эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжоос бүрдэнэ.

2.2. Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажил

3.1.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажил нь гэмт хэрэг, зөрчлийн тухай мэдээллийг судалсны үндсэн дээр гэмт хэрэг, зөрчил гарч байгаа шалтгаан нөхцөл, гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэгдэхэд нөлөөлж байгаа хүчин зүйлсийг тогтоож, тэдгээрийг арилгах, саармагжуулах, шинээр бий болохоос сэргийлэхэд чиглэсэн улс төр, нийгэм, эдийн засаг, эрх зүй, зохион байгуулалтын болон бусад арга хэмжээний цогц мөн.

4 дүгээр зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын зорилго

4.1.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажил нь Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдлыг хангах, хүний эрх, эрх чөлөө, төр, хүн, хуулийн этгээдийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хууль бус халдлагаас хамгаалах, уул үйл ажиллагааг тогтмол боловсронгуй болгох, иргэдийн эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах эрхийг баталгаажуулахад оршино.

5 дугаар зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын үндсэн зарчим

5.1.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд дараахь зарчмыг баримтална:

5.1.1.хууль дээдлэх, хүний эрх, эрх чөлөөг хүндэтгэх;

5.1.2.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажил нь цогц, тогтвортой, уялдаа холбоотой байх;

5.1.3.төрийн байгууллага, албан тушаалтны шийдвэр нь гэмт хэрэг, зөрчил гарах шалтгаан нөхцөлийг бүрдүүлэхгүй байх;

5.1.4.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хэрэгжүүлэх арга хэмжээ нь судалгаа, шинжилгээнд үндэслэсэн, шинжлэх ухаан, техник, технологийн орчин үеийн ололт, амжилт, шинэ мэдлэгт үндэслэсэн байх;

5.1.5.зардал, үр өгөөжийн хувьд үндэслэлтэй байх;

5.1.6.олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн, хэрэгцээ, шаардлагад нь нийцсэн байх;

5.1.7.гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар олон улсын хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх;

5.1.8.хуулийн этгээд бүр үйл ажиллагааныхаа хүрээнд гэмт хэрэг, зөрчил гарах шалтгаан нөхцөлийг тогтоох, арилгах, гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэгдэх эрсдлийг бууруулах ажлыг хариуцан зохион байгуулах;

5.1.9.нутгийн захиргааны бүх шатны байгууллага өөрийн эрх хэмжээний хүрээнд гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах, уул арга хэмжээг дээд шатны байгууллагаас хэрэгжүүлж байгаа үйл ажиллагаатай уялдуулан зохион байгуулах;

5.1.10.гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх мэргэшсэн нэгж, мэргэжилтэн бэлтгэх;

5.1.11.хууль сахиулах болон төрийн захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг тэргүүлэх чиглэл болгох.

5.2.Төрийн бүх шатны байгууллага, албан тушаалтан гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд тэргүүлэх үүрэгтэйгээр оролцоно.

5.3.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг хэрэгжүүлэхдээ бодлого боловсруулах, төлөвлөн хэрэгжүүлэх, үр дүнг үнэлэх замаар зохион байгуулна.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ГЭМТ ХЭРЭГ, ЗӨРЧЛӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АЖЛЫН ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛ

6 дугаар зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын үндсэн чиглэл

6.1.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг дараахь үндсэн чиглэлээр зохион байгуулж, хэрэгжүүлнэ:

6.1.1.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ерөнхий чиглэл;

6.1.2.гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх тусгай чиглэл;

6.1.3.гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх нэг бүрчилсэн чиглэл;

6.1.4.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх соён гэгээрүүлэх чиглэл;

6.1.5.гэмт хэрэг, зөрчлийг хянан шийдвэрлэх, хариуцлага хүлээлгэх үр дүнтэй тогтолцоо бүрдүүлэх чиглэл.

7 дугаар зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ерөнхий чиглэлийг хэрэгжүүлэх

7.1.Гэмт хэргийн шалтгаан нөхцөлийг арилгахад чиглэсэн эдийн засаг, улс төр, нийгэм, эдийн засаг, эрх зүй, зохион байгуулалт, хүмүүжлийн шинж чанартай нийтлэг арга хэмжээг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ерөнхий чиглэл гэнэ.

7.2.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ерөнхий чиглэлийн хүрээнд дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ:

7.2.1.гэмт хэрэг, зөрчлийн шалтгаан нөхцөлийг арилгах нийгэм, эдийн засаг, эрх зүйн үр дүнтэй арга хэмжээг төлөвлөж, хэрэгжүүлэх;

7.2.2.иргэдийн амьжиргааны түвшинг дээшлүүлэх, нийгэм, эдийн засгийн баталгааг бүрдүүлэх;

7.2.3.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах эрх зүйн таатай орчныг бүрдүүлэх, холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм, журмыг цаг үеийн нөхцөл шаардлагатай уялдуулан шинэчлэх;

7.2.4.хүний эрх, эрх чөлөө, хуулийн этгээдийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах, тэдгээрээс хуулиар олгогдсон эрхээ хэрэгжүүлэх баталгааг бүрдүүлэх;

7.2.5.гэмт хэрэг, зөрчлөөс үр дүнтэй урьдчилан сэргийлэхэд шаардлагатай санхүү, материал, техникийн болон хүний нөөцийг бүрдүүлэх;

7.2.6.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэхтэй холбогдсон хууль тогтоомжийг сурталчлах, иргэдийн хууль, эрх зүйн мэдлэг, боловсролыг дээшлүүлэх, эрх зүйн бүх нийтийн боловсролыг дэмжих, соён гэгээрүүлэх;

7.2.7.хүүхдэд хууль тогтоомж зөрчих дадал, зуршил тогтохоос урьдчилан сэргийлэх, хууль дээдлэх дадал, зуршилд сургах чиглэлээр гэр бүл, нийгэм, сургуулийн орчныг хамарсан цогц арга хэмжээ авах;

7.2.8.хүчирхийллийн бүхий л хэлбэрийг үл тэвчих, таслан зогсоох, урьдчилан сэргийлэх орчныг бүрдүүлэх;

7.2.9.хот, тосгоны төлөвлөлтийн үйл ажиллагаанд гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх үзэл санааг нэвтрүүлэх.

8 дугаар зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх тусгай чиглэлийг хэрэгжүүлэх

8.1.Тодорхой төрлийн гэмт хэргийн шалтгаан нөхцөлийг арилгахад чиглэсэн цогц арга хэмжээг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тусгай чиглэл гэнэ.

8.2.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тусгай чиглэлийн хүрээнд энэ хуулийн 7.1-д зааснаас гадна дараахь арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ:

8.2.1.зохион байгуулалттай гэмт бүлэглэлийн үйл ажиллагааг таслан зогсоох, тэдгээрийн хоорондын уялдаа холбоо, гэмт хэргийн улмаас олсон ашиг орлого, хөрөнгө мөнгөний урсгалыг таслан зогсоох, хураан авах;

8.2.2.зохион байгуулалттай гэмт бүлэглэлийн үүсгэн байгуулагч, удирдагчид нэн тэргүүнд хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэх зарчмыг хэрэгжүүлэх;

8.2.3.зохион байгуулалттай гэмт бүлэглэлийн гишүүдэд хууль заасан хариуцлага хүлээлгэхдээ тэдгээрийн гүйцэтгэсэн үүрэг, оролцооноос хамааран ялгамжтайгаар авч үзэх, тэдгээрийн зүгээс хууль сахиулах байгууллагатай сайн дураараа хамтран ажиллах орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх, уул үйл ажиллагааг дэмжих;

8.2.4.зохион байгуулалттай гэмт хэргийг илрүүлэхэд туслалцаа үзүүлсэн, хууль сахиулах байгууллагатай хамтран ажилласан этгээдийн аюулгүй байдлыг хангах;

8.2.5.зохион байгуулалттай гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол, хор уршгийг арилгах, нөхөн төлүүлэх.

8.2.6.төсвийн хөрөнгийг зарцуулах үйл ажиллагаанд тавих хяналтыг сайжруулах талаар хууль, эрх зүйн орчныг бүрдүүлж, түүнийг хэрэгжүүлэх;

8.2.7.тодорхой төрлийн гэмт хэрэг, зөрчил ихээр үйлдэгддэг, эсхүл үйлдэгдэх өндөр эрсдэл бүхий газар нутаг, үйл ажиллагаа, нийгмийн харилцаанд чиглэсэн, цогц арга хэмжээ авах.

9 дүгээр зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх нэг бүрчилсэн чиглэлийг хэрэгжүүлэх

9.1.Тодорхой этгээд гэмт хэрэг анх удаа, эсхүл давтан үйлдэх үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор тэдгээрийн зан үйл, ёс суртахуунд нөлөөлөх, тэдгээрээс гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэж болзошгүй шалтгаан нөхцөлийг арилгах, саармагжуулахад чиглэсэн цогц арга хэмжээг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх нэг бүрчилсэн чиглэл гэнэ.

9.2.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх нэг бүрчилсэн чиглэлийн хүрээнд дараахь арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ:

9.2.1.гэмт хэрэг үйлдэж болзошгүй, үйлдэхээр бэлтгэж байгаа этгээдийг цаг тухайд нь олж тогтоох, гэмт хэрэг үйлдэгдэхээс өмнө таслан зогсоох;

9.2.2.давтан гэмт хэрэг үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор гэмт хэрэг үйлдэж, хорих ял шийтгүүлж суллагдсан хүнд хяналт тавих;

9.2.3.гэмт хэрэг үйлдэж болзошгүй, хүнд нөхцөлд байгаа болон хорих ял шийтгүүлж, суллагдсан хүнд нийгэмд дасан зохицох, нийгмийн амьдралд тэгш оролцох боломжийг бүрдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;

9.2.4.хууль тогтоомжид заасны дагуу эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтны шийдвэрээр тодорхой үүрэг хүлээлгэсэн, хориглолт, хязгаарлалт тогтоосон хүнд хяналт тавих;

9.2.5.шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны явцад гэмт хэрэг үйлдэж ял шийтгүүлсэн этгээдийн зан байдалд нөлөөлөх, хуулийг чандлан сахих дадал зуршил төлөвшүүлэх, хорих байгууллагад байх хугацаанд боловсрол олгох, ажил хөдөлмөр эрхлэх дадал, туршлага олгох, суллагдсаны дараа нийгэмд дасан зохицох шаардлагатай мэдлэг, мэргэжил олгох.

9.2.6.энэ хуулийн 12.1.4, 12.1.5, 12.1.6-д заасан хүн, хуулийн этгээдийн үйл ажиллагаанд тогтмол хяналт, шалгалт хийх, үр дүнгийн талаар нийтэд мэдээлэх, гэмт хэрэг, зөрчил ихээр үйлдэгддэг газар нутагт урьдчилан сэргийлэх эргүүлийн үйл ажиллагааг тогтмолжуулах.

10 дугаар зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх соён гэгээрүүлэх чиглэлийг хэрэгжүүлэх

10.1.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх соён гэгээрүүлэх ажил нь хүн, хуулийн этгээдийг хууль бус халдлагаас хамгаалах, түүний улмаас эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь хохирохоос урьдчилан сэргийлэх зорилго бүхий гэмт хэрэг, зөрчилд өртөх, хохирох эрсдлийг бууруулахад чиглэсэн цогц арга хэмжээ байна.

10.2.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх соён гэгээрүүлэх чиглэлийн хүрээнд дараахь арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ:

10.2.1.өөрийн үйл ажиллагааны онцлог, зан зүйл, дадал зуршлаас хамааран гэмт хэрэг, зөрчилд өртөх, тэдгээрийн улмаас эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь хохирч болзошгүй хүн, хуулийн этгээдийн хүрээг тодорхойлох;

10.2.2.энэ хуулийн 10.2.1-д заасан этгээдийн үйл ажиллагаа, зан зүйл дэх гэмт хэрэг, зөрчлийг өдөөж болзошгүй шалтгаан нөхцөлийг тогтоож, саармагжуулах, арилгах арга хэмжээ авах;

10.2.3.олон нийтэд гэмт хэрэг, зөрчлийн нөхцөл байдлын талаар болон гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ, зан үйл, дадал, зуршлын талаар тогтмол мэдээллэх;

10.2.4.гэмт хэрэг, зөрчилд өртөх, тэдгээрийн улмаас эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь хохирох өндөр эрсдэл бүхий хүн, хуулийн этгээдэд эрсдлийн талаар таниулах, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар мэдэгдэл, зөвлөмж өгөх;

10.2.5.энэ хуулийн 10.2.4-т заасан этгээдэд өөрийн амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгийг хууль бус халдлагаас хамгаалах, тусламж, дэмжлэг үзүүлэх.

11 дүгээр зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлийг хянан шийдвэрлэх, хариуцлага хүлээлгэх үр дүнтэй бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх

11.1.Гэмт хэрэг, зөрчлийг хянан шийдвэрлэх, хариуцлага хүлээлгэх үр дүнтэй бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх чиглэл нь гэмт хэрэг, зөрчлийг илрүүлэх, хянан шалгах үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох, түүний үр дүнг дээшлүүлэх, тодорхой төрлийн гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор тэдгээрийг хянан шалгах, хариуцлага хүлээлгэх үйл ажиллагааны бодлогын нэгдмэл байдлыг хангах, хариуцлага хүлээлгэхдээ гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх зарчмыг баримтлах замаар хэрэгжинэ.

11.2.Гэмт хэрэг, зөрчлийг хянан шийдвэрлэх, хариуцлага хүлээлгэх үр дүнтэй бодлого боловсруулж хэрэгжүүлэх чиглэлийн хүрээнд дараахь арга хэмжээг авна:

11.2.1.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэхэд чиглэсэн гэмт хэрэг, зөрчлийг хянан шийдвэрлэх, шударга, ялгамжтай ял, шийтгэл оногдуулах үр дүнтэй бодлого боловсруулж, хэрэгжүүлэх;

11.2.2.гэмт хэрэг, зөрчлийг хянан шийдвэрлэх үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох замаар гэмт хэрэг, зөрчлийг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны чанар, үр нөлөөг дээшлүүлэх;

11.2.3.гэмт хэрэг, зөрчлийг шалгах үйл ажиллагаа болон түүнд хяналт тавих үйл ажиллагааны уялдаа холбоог сайжруулах, гэмт хэрэг, зөрчил бүрд хариуцлага хүлээлгэх зарчмыг хэрэгжүүлэх;

11.2.4.гэмт хэрэг, зөрчлийн улмаас хохирсон хүн, хуулийн этгээдийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах, зөрчигдсэн эрхийг сэргээн эдлүүлэх, хохирол, хор уршгийг нөхөн төлүүлэх үр дүнтэй тогтолцоог бүрдүүлэх;

11.2.5.хууль сахиулах болон гэмт хэрэг, зөрчил хянан шийдвэрлэх чиг үүрэг бүхий байгууллага, нэгж, тэдгээрийн алба хаагчдаас чиг үүргээ хэрэгжүүлэх баталгаа, нөхцөлийг сайжруулах;

12.1.6.гэмт хэрэг, зөрчлийн төрлөөс хамааран тэдгээрийг хянан шалгах чиг үүрэг бүхий мэргэжлийн нэгж, алба хаагчдыг бэлтгэх, үйл ажиллагааны чиглэлээр нь мэргэшүүлэх.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ГЭМТ ХЭРЭГ, ЗӨРЧЛӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АЖЛЫН ХАМРАХ ХҮРЭЭ, ЗОХИЦУУЛАЛТ

12 дугаар зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын хамрах хүрээ

12.1.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажил нь дараахь харилцаа, хүн, хуулийн этгээдэд хамаарна:

12.1.1.гэмт хэрэг, зөрчил гарч байгаа шалтгаан нөхцөл, гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэх сэдэл, санааг төрүүлж, эсхүл өдөөж байгаа хүчин зүйлс, тэдгээрийг бий болгож байгаа харилцаа, үзэгдэл, үйл явц;

12.1.2.гэмт хэрэг, зөрчил, Эрүүгийн хууль болон Зөрчлийн тухай хуулиар хамгаалагдсан эрх, эрх чөлөө, хууль ёсны ашиг сонирхол;

12.1.3.үйл ажиллагаа нь Монгол Улсын хууль тогтоомж, дүрэм, журам, стандартын дагуу зохицуулагдаж, хяналтад байхаар тогтоосон хүн, хуулийн этгээд;

12.1.4.хууль тогтоомжид заасны дагуу эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтны шийдвэрээр тодорхой үүрэг хүлээлгэсэн, хориглолт, хязгаарлалт тогтоосон хүн, хуулийн этгээд;

12.1.5.зан үйл, үйл ажиллагаа нь нийгмийн дэг журам, нийгэмд тогтсон ёс заншил, хэм хэмжээг зөрчиж байгаа, цаашид гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэж болзошгүй гэх үндэслэл бүхий хүн, хуулийн этгээд;

12.1.6.өөрийн үйл ажиллагааны онцлог, зан үйл, дадал зуршлаас хамааран гэмт хэрэг, зөрчилд өртөх, тэдгээрийн улмаас эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь хохирч болзошгүй хүн, хуулийн этгээд.

13 дугаар зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг хэрэгжүүлэгч

13.1.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг дараахь этгээд хэрэгжүүлнэ:

13.1.1.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах зөвлөл, салбар зөвлөл, дэд зөвлөл, тэдгээрийн ажлын алба, түүний дарга, гишүүд;

13.1.2.хууль тогтоомжид заасны дагуу гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх, хянан шийдвэрлэх, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиг үүргийг хэрэгжүүлж байгаа төрийн болон нутгийн захиргааны бүх шатны байгууллага, тэдгээрийн харьяа байгууллага, нэгж, тэдгээрийн удирдах болон гүйцэтгэх албан тушаалтан;

13.1.3.хууль тогтоомжид заасны дагуу өөрийн эрх хэмжээний хүрээнд өөрийн санаачлагаар, эсхүл төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллагатай хамтран гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулж байгаа, эсхүл уул ажилд оролцож байгаа хуулийн этгээд, тэдгээрийн холбоод;

13.1.4.хууль тогтоомжид заасны дагуу гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд оролцож байгаа хүн.

14 дүгээр зүйл.Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах

14.1.Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг улсын хэмжээнд хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнээр, аймаг, нийслэл, сум, дүүрэгт түүний иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдийн даргаар толгойлуулсан орон тооны бус зөвлөл зохицуулна.

14.2.Улсын хэмжээнд гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах зөвлөл /цаашид “Зохицуулах зөвлөл” гэх/ нь орон тооны ажлын албатай байх бөгөөд аймаг,

нийслэл, сум, дүүрэгт гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах зөвлөл /цаашид “Салбар зөвлөл” гэх/-ийн ажлын алба нь орон тооны нарийн бичгийн даргатай байх ба орон тооны ажлын албатай байж болно.

14.3.Зохицуулах зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг Засгийн газар, Салбар зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг тухайн шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал Зохицуулах зөвлөлөөс баталсан нийтлэг журамд нийцүүлэн батална.

15 дугаар зүйл.Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг улсын хэмжээнд уялдуулан зохицуулах

15.1.Зохицуулах зөвлөл гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг улсын хэмжээнд доор дурдсан хэлбэрээр уялдуулан зохицуулна:

15.1.1.гэмт хэргийн нөхцөл байдал, түүний шалтгаан нөхцөлийг судалсны үндсэн дээр гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх бодлого, тэргүүлэх чиглэл, түүнийг хэрэгжүүлэх үндсэн арга замыг тодорхойлох;

15.1.2.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх талаар төрийн болон төрийн бус байгууллагуудын нөөц, боломж, тэдгээрийн үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах, бодлогын нэгдмэл байдлыг хангах;

15.1.3.төрийн захиргааны болон хууль сахиулах байгууллагууд, олон нийтийн оролцоотойгоор гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын хөтөлбөр, төлөвлөгөө боловсруулах;

15.1.4.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын хөтөлбөр, төлөвлөгөөний биелэлтэд хяналт тавих, биелэлтийг хангуулах ажлыг зохион байгуулах;

15.1.5.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх талаар хууль сахиулах байгууллагууд болон нутгийн захиргааны байгууллагуудад мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх, тэдгээрийн хамтын ажиллагааг уялдуулан зохицуулах;

15.1.6.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг хэрэгжүүлэгч этгээдээс гэмт хэргийн нөхцөл байдал, түүний шалтгаан нөхцөлийн талаархи статистик мэдээг шуурхай харилцан солилцох, гэмт хэргийн байдалд хамтран дүн шинжилгээ хийх ажлыг зохицуулах;

15.1.7.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын мэдээллийн нэгдсэн тогтолцоог бүрдүүлэх;

15.1.8.гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаархи төрийн бодлого болон Засгийн газраас авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар санал боловсруулах;

15.1.9.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх талаар гадаад улс орны болон хэрэгжүүлэгч субъектуудын сайн туршлагыг судлах, тэдгээрийг бусад байгууллага, орон нутагт нэвтрүүлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулах;

15.1.10.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх талаар зохион байгуулж байгаа арга хэмжээний үр нөлөөг тогтмол судлах, үнэлэх;

15.1.11.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд иргэд болон хуулийн этгээдийг өмчийн хэлбэр харгалзахгүй татан оролцуулах;

15.1.12.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд түгээмэл ашиглагддаг техник, технологи, арга ажиллагааны стандартыг боловсруулах, эрх бүхий байгууллагад хүргүүлж баталгаажуулах;

15.1.13.Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн 12 дугаар зүйлд заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлэх.

15.2.Зохицуулах зөвлөл, Салбар зөвлөл хагас жилд нэгээс доошгүй удаа хуралдах бөгөөд хурлын шийдвэр нь тогтоол, зөвлөмж, мэдэгдэл хэлбэртэй байна.

15.3.Улсын хэмжээнд тодорхой төрлийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг дагнан зохицуулах үүрэг бүхий салбар зөвлөлийг /цаашид “Дэд зөвлөл” гэх/ Зохицуулах зөвлөлийн дэргэд ажиллуулж болно.

15.4.Дэд зөвлөл нь тодорхой төрлийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг энэ хуулийн 15.1-д заасны хүрээнд зохицуулна.

15.5.Салбар зөвлөл, Дэд зөвлөл болон энэ хуулийн 13.1.2, 13.1.3-т заасан этгээд гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын тайланг Зохицуулах зөвлөлд 2 жил тутам ирүүлэх бөгөөд Зохицуулах зөвлөл энэ улсын хэмжээнд гэмт хэргийн нөхцөл байдал, түүнээс урьдчилан сэргийлэх талаар авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, цаашдын төлөв байдлын талаархи нэгдсэн нэгдсэн тайланг 2 жил тутамд Улсын Их Хуралд танилцуулна.

16 дугаар зүйл. Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн хэмжээнд уялдуулан зохицуулах

16.1.Салбар зөвлөл гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн хэмжээнд доор дурдсан хэлбэрээр уялдуулан зохицуулна:

16.1.1.хариуцсан нутаг дэвсгэр дээрхи гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг Зохицуулах зөвлөл, Салбар зөвлөлийн үйл ажиллагаатай уялдуулан зохицуулах;

16.1.2.энэ хуулийн 15.1.1-д заасантай нийцүүлэн хариуцсан нутаг дэвсгэрт гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх бодлого, тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх;

16.1.3. тухайн нутаг дэвсгэрийн төрийн захиргааны болон хууль сахиулах байгууллагууд, олон нийтийн оролцоотойгоор гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын хөтөлбөр, төлөвлөгөө боловсруулж, биелэлтийг хангах;

16.1.4. гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх талаар нутаг дэвсгэр хариуцсан хууль сахиулах болон бусад байгууллагуудад мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх, тэдгээрийн хамтын ажиллагааг уялдуулан зохицуулах;

16.1.5. гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаархи төрийн бодлого болон Засгийн газраас авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар санал боловсруулах, дээд шатны байгууллагад уламжлах;

16.1.6. энэ хуулийн 15.1.10, 15.1.11, 15.1.12-д заасан болон хуульд заасан бусад хэлбэрээр.

17 дугаар зүйл. Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах зөвлөлийн бүрэн эрх

17.1. Зохицуулах зөвлөл дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

17.1.1. Дэд зөвлөл байгуулах, түүний бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг батлах;

17.1.2. гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг хэрэгжүүлэх үндсэн чиглэлийн дагуу гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар улсын хэмжээнд хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, төлөвлөгөөг боловсруулах;

17.1.3. гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний талаар мэдээ, мэдээлэлийг боловсруулах, цуглуулах, хадгалах, боловсруулсан мэдээллийн үндсэн дээр гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын үр дүнд сайжруулах арга хэмжээ авах;

17.1.4. гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллага, хуулийн этгээдтэй хамтран ажиллах, уралдаант шалгаруулалтын үндсэн дээр тэдгээрийн үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх;

17.1.5. гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх талаар төрөөс баримтлах бодлого, хууль тогтоомжийг хэлэлцэх, тэдгээрийн төслийг боловсруулах ажилд оролцох;

17.1.6. гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх талаар авч хэрэгжүүлэх цогц арга хэмжээний талаар санал боловсруулж, Засгийн газрын хуралдаанд танилцуулах;

17.1.7. өөрийн эрх хэмжээний хүрээнд төрийн болон нутгийн захиргааны бүх шатны байгууллагатай харилцах, хамтран ажиллах;

17.1.8.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тогтолцооны үр дүнтэй байдлыг хангах, төрийн байгууллагуудаас хэрэгжүүлж байгаа уул үйл ажиллагаанд мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх;

17.1.9.холбогдох төрийн болон төрийн бус байгууллага, олон нийт, эрдэмтэдийн төлөөллийг оролцуулан ажлын хэсэг байгуулан ажиллуулах;

17.1.10.төрийн байгууллага, Салбар зөвлөл, Дэд зөвлөлөөс гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар хийсэн ажил, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх хууль тогтоомжийн биелэлтэд хяналт, шалгалт хийх;

17.1.11.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх талаар хөтөлбөр, төлөвлөгөөний биелэлтэнд хяналт тавих, биелэлтийг хангуулах арга хэмжээг улсын хэмжээнд зохион байгуулах, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх талаар Салбар зөвлөл, Дэд зөвлөлийн үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах;

17.1.12.төрийн захиргааны төв болон бусад байгууллага, Салбар зөвлөл, Дэд зөвлөлөөс гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх талаар зохиосон ажлын тайланг гаргуулан авах;

17.1.13.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэхтэй холбогдсон хууль тогтоомж, Зөвлөлийн хуралдааны шийдвэрийн биелэлтийг төрийн захиргааны төв болон бусад байгууллагад өмчийн харъяалал харгалзахгүйгээр шалгах, тэдгээрийн удирдах ажилтны илтгэл, сонсголыг Зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцэж чиглэл өгөх;

17.1.14.нийтийн хэв журмыг хангах, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажиллагааны зардлыг төсвийн болон холбогдох бусад хууль тогтоомжид заасны дагуу хуваарилах, зарцуулах;

17.1.15.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны санхүүжилт, хөрөнгийн зарцуулалтад хяналт тавьж, тайланг холбогдох байгууллагуудаас хагас, бүтэн жилээр гаргуулан авч, дүгнэлт хийх;

17.1.16.шаардлагатай гэж үзвэл гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд зориулсан хөрөнгийн зарим хэсгийг Зөвлөлийн мэдэлд төвлөрүүлж, тодорхой цогц арга хэмжээнд зарцуулах;

17.1.17.зөвлөлийн хуралдааны шийдвэрийг биелүүлээгүй албан тушаалтанд хариуцлага хүлээлгэх талаар холбогдох дээд шатны байгууллагад нь танилцуулах, хариу авах;

17.1.18.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх асуудлаар гадаад улстай хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх.

17.2.Салбар зөвлөл, Дэд зөвлөл нь өөрийн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх шаардлагатай хэмжээнд энэ хуулийн 17.1-д заасан бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ.

18 дугаар зүйл.Зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах

18.1.Зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.8 дугаар зүйлд заасан харьяаллын дагуу тухайн төрлийн зөрчлийг шалган шийдвэрлэх эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтан зохицуулна.

18.2.Зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг доор дурдсан хэлбэрээр зохицуулна:

18.2.1.зөрчлийн нөхцөл байдал, түүний шалтгаан нөхцөлийг судалсны үндсэн дээр зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх бодлого, түүнийг хэрэгжүүлэх арга замыг тодорхойлох;

18.2.2.зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар төрийн болон төрийн бус байгууллагуудын үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах;

18.2.3.төрийн захиргааны болон хууль сахиулах байгууллагууд, олон нийтийн оролцоотойгоор зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын хөтөлбөр, төлөвлөгөө боловсруулах, биелэлтийг хангуулах арга хэмжээ зохион байгуулах;

18.2.4.зөрчил, зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагаа болон зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын мэдээллийн тогтолцоог бүрдүүлж, хөтлөх;

18.2.5.зөрчилтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаархи төрийн бодлого болон Засгийн газраас авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар санал боловсруулах;

18.2.6.зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар зохион байгуулж байгаа арга хэмжээний үр нөлөөг тогтмол судлах, үнэлэх;

18.2.7.зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд иргэд болон хуулийн этгээдийг өмчийн хэлбэр харгалзахгүй татан оролцуулах.

18.3.Улсын ерөнхий прокурорын газар улсын хэмжээнд зөрчлийн нэгдсэн тоо бүртгэлийг хөтөлж, хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаархи төрийн бодлого болон Засгийн газраас авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар санал боловсруулж, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын бодлогын нэгдмэл байдлыг хангана.

18.4.Энэ хуулийн 18.1-д заасан байгууллага, албан тушаалтан энэ хуулийн 18.2.3-т заасан хөтөлбөр, төлөвлөгөө, түүний биелэлтийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд тухай бүр хүргүүлнэ.

19 дүгээр зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг хөндлөнгийн байгууллагаар үнэлүүлэх

19.1.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлсэн ажил, арга хэмжээг улсын хэмжээнд болон Салбар зөвлөл, Дэд зөвлөл, төрийн захиргааны

болон хууль сахиулах байгууллагуудын түвшинд 3 жилд нэгээс доошгүй удаа хөндлөнгийн байгууллагаар үнэлүүлж, үйл ажиллагаанд нь дүгнэлт хийнэ.

20 дугаар зүйл. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг төлөвлөх

20.1. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг хуульд заасны дагуу баталсан хөтөлбөр, төлөвлөгөөний дагуу явуулна.

20.2. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх хөтөлбөр, төлөвлөгөө нь олон нийтийн хэрэгцээ, шаардлага, гэмт хэрэг, зөрчлийн нөхцөл байдалд хийсэн дүн шинжилгээ, цаашдын төлөв байдал, төрийн байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнд үндэслэсэн байна.

20.3. Хөтөлбөр, төлөвлөгөөг баталсан байгууллага, албан тушаалтан түүний хэрэгжилтэд хяналт тавина.

21 дүгээр зүйл. Хүний нөөцийг бэлтгэх, мэргэшүүлэх

21.1. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн болон төрийн бус байгууллагын удирдах болон гүйцэтгэх албан тушаалтны ур чадвар, мэдлэгийг дээшлүүлэх, тодорхой чиглэлээр мэргэшүүлэх зорилгоор сургалтад тогтмол хамруулна.

21.2. Энэ хуулийн 21.1-д заасан сургалтыг дээд боловсролын сургалтын болон судалгаа, шинжилгээний байгууллага, эсхүл гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиг үүргийг хэрэгжүүлэгч байгууллагыг түшиглэсэн зохион байгуулах бөгөөд дагнасан сургалтын төвийг нийслэлд болон бүсийн төвүүдэд байгуулж болно.

21.3. Гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх чиг үүрэг бүхий хууль сахиулах байгууллагын алба хаагчийг сургах, бэлтгэхдээ тодорхой чиглэлээр мэргэшүүлэх, улмаар албан тушаалд томилохдоо мэргэшсэн чиглэлийг үндэслэл болгох зарчмыг баримтална.

21.4. Гэмт хэрэг, зөрчлийн нөхцөл байдалд үндэслэн гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх чиг үүргийг хэрэгжүүлж байгаа албан тушаалтны ажлын ачааллыг тодорхой хугацааны давтамжтайгаар тогтоож, олон улсын жишигт нийцүүлэх, хүний нөөц, шаардлагатай орон тоог тухай бүр шийдвэрлэнэ.

22 дугаар зүйл. Гэмт хэрэг, зөрчлийн талаархи судалгаа

22.1. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг хэрэгжүүлэгч улсын хэмжээнд, тодорхой нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд, эсхүл тодорхой төрлийн гэмт хэрэг, зөрчлийн гаралтын түвшний талаар олон нийтийн санал асуулгыг 2 жил тутам зохион байгуулна.

22.2. Энэ хуулийн 22.1-д заасан санал, асуулга нь гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх байгууллага, тэдгээрийн албан ёсны тоо мэдээнээс хараат бус байх бөгөөд гэмт хэрэг,

зөрчлийн бодит нөхцөл байдлыг илрүүлэх, гэмт хэрэг, зөрчлийн нийгэмд үзүүлж байгаа нөлөөлөл, хор уршгийг тогтоох зорилготой байна.

22.3.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиг үүрэг бүхий байгууллага, албан тушаалтан энэ хуулийн 22.1-д заасан санал асуулгын үр дүнг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх хөтөлбөр, төлөвлөгөө боловсруулах, урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг төлөвлөхөд үндэслэл болгоно.

23 дугаар зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлийн талаарх цахим мэдээллийн сан бүрдүүлэх, гэмт хэрэг, зөрчлийн талаархи мэдээлэл цуглуулах, боловсруулах

23.1.Гэмт хэрэг, зөрчлийн мэдээллийн нэгдмэл байдлыг хангах, шалтгаан нөхцөлийг тогтоох, урьдчилан сэргийлэх нэгдсэн бодлого боловсруулах, иргэдэд шуурхай үйлчилгээ үзүүлэх зорилгоор хууль сахиулах, прокурор, шүүхийн захиргааны байгууллага гэмт хэрэг, зөрчлийн цахим мэдээллийн нэгдсэн сан бүрдүүлж, ашиглана.

23.2.Энэ хуулийн 23.1-д заасан байгууллага нь гэмт хэрэг, зөрчлийн шалтгаан нөхцөлийг тогтоох зорилгоор гэмт хэрэг, зөрчлийн мэдээлэл цуглуулах, боловсруулах үйл ажиллагааг дараахь байдлаар эрхэлнэ:

23.2.1.гэмт хэрэг, зөрчлийн тоо бүртгэл хөтлөх;

23.2.2.гэмт хэрэг, зөрчлийн мэдээллийг боловсруулж, дүн шинжилгээ хийх.

23.2.Энэ хуулийн 23.2-т заасан статистикийн мэдээллийн уялдуулсан маягт, журмыг тухайн байгууллагуудтай зөвшилцөн Үндэсний статистикийн газар батална.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ ГЭМТ ХЭРЭГ, ЗӨРЧЛӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ТАЛААРХИ ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН БҮРЭН ЭРХ, ГЭМТ ХЭРЭГ, ЗӨРЧЛӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АЖИЛД ОРОЛЦОГЧДЫН ЭРХ, ҮҮРЭГ

24 дүгээр зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаархи Засгийн газрын бүрэн эрх

24.1.Засгийн газар гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

24.1.1.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх нэгдсэн бодлого, чиглэлийг тодорхойлж хэрэгжүүлэх;

24.1.2.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тогтолцооны үр нөлөөг сайжруулах, уул үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох талаар хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах;

24.1.3.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар энэ хуулийн 6.1.1, 6.1.2, 6.1.4-т заасан чиглэлийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний хөтөлбөр, төлөвлөгөөг батлах;

24.1.4.энэ хуулийн 24.1.3-т заасан хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай зардлыг жил бүрийн улсын төсөвт тусгаж, Улсын Их Хуралд танилцуулах;

24.1.5.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын нэгдсэн тайлан, мэдээ гаргах, тэдгээрт дүн шинжилгээ хийх журам, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын үр дүнг үнэлэх шалгуур, журмыг тогтоох;

24.1.6.хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний саналыг үндэслэн Зохицуулах зөвлөлийн дүрэм, бүрэлдэхүүнийг батлах;

24.1.7.төрийн захиргааны төв байгууллага, Засгийн газрын агентлагын гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих;

24.2.Засгийн газар нутгийн захиргааны байгууллагуудад гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээ авч хэрэгжүүлнэ.

25 дугаар зүйл. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний бүрэн эрх

25.1.Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

25.1.1.төрийн захиргааны төв, нутгийн захиргааны болон шүүх, прокурор, хууль сахиулах бусад байгууллагаас гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар зохиож байгаа ажлыг зохицуулах, Зохицуулах зөвлөлийг удирдах;

25.1.2.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэрийн биелэлтэд эрх хэмжээнийхээ хүрээнд хяналт тавих, шалгах;

25.1.3.шүүх, прокурор, цагдаа болон хууль сахиулах бусад байгууллагатай зөвшилцөн улсын хэмжээнд гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар авах арга хэмжээний хөтөлбөр, төлөвлөгөөний төслийг боловсруулж Засгийн газарт оруулах;

25.1.4.гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх талаар зөвлөмж гаргах;

25.1.5.гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх асуудлаар гадаад улстай хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх;

25.1.6.гэмт хэргийн шалтгаан нөхцөлийг судлах эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлыг зохион байгуулах.

26 дугаар зүйл. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар төрийн

байгууллагын үүрэг

26.1.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар бүх шатны төрийн байгууллага энэ хуулийн 28.1-д зааснаас гадна дараахь үүрэг хүлээнэ:

26.1.1.хариуцсан чиг үүрэг, эрх хэмжээнийхээ хүрээнд хууль тогтоомжийг олон нийтэд таниулах, иргэдэд хуулийг сахин биелүүлэх дадал зуршил бий болгоход чиглэсэн цогц үйл ажиллагаа эрхлэх;

26.1.2.хуульд заасан эрх хэмжээний хүрээнд гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар бусад байгууллагад дэмжлэг үзүүлэх, харилцан мэдээлэл солилцох, хамтран ажиллах;

26.1.3.эрхэлсэн асуудлынхаа хүрээнд гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг боловсруулж хэрэгжүүлэх, холбогдох хууль тогтоомжийг мэдээлэх, сурталчлах, сургалт зохион байгуулах;

26.1.4.эрхэлсэн асуудлынхаа хүрээнд гэмт хэрэг, зөрчил гарч байгаа шалтгаан нөхцөл, гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэгдэхэд нөлөөлж байгаа хүчин зүйлсийг тогтоож, тэдгээрийг арилгах тухай мэдэгдэл хүргүүлэх, тэдгээрийн биелэлтэд хяналт тавих.

27 дугаар зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар нутгийн захиргааны байгууллагын чиг үүрэг

27.1.Нутгийн захиргааны бүх шатны байгууллага гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар дараахь чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

27.1.1.харьяа нутаг дэвсгэртээ гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг нэгдсэн төлөвлөгөөтэйгээр зохион байгуулах;

27.1.2.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний зардлыг өөрийн төсвөөс тусгайлан төлөвлөж санхүүжүүлэх;

27.1.3.хууль сахиулах байгууллагуудтай хамтран ажиллах, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаа явуулж байгаа төрийн бус байгууллага, иргэдийн үйл ажиллагаа, санал, санаачлагыг дэмжин туслах;

27.1.4.харьяа нутаг дэвсгэрийн иргэдэд гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар зохион байгуулж байгаа ажлын талаар мэдээлэл өгөх;

27.1.5.хариуцсан нутаг дэвсгэрийн хүрээнд гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх хөтөлбөр, төлөвлөгөө батлан хэрэгжүүлэх;

27.1.6.Салбар зөвлөлийн үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх, боловсронгуй болгох;

27.1.7.нутаг дэвсгэртээ бүртгэгдсэн гэмт хэрэг, зөрчлийн байдалд дүгнэлт хийж, түүний шалтгаан нөхцлийг арилгах талаар мэргэжлийн байгууллага, эрдэмтэн, судлаачид, шинжээчидтэй хамтран ажиллах;

27.1.8.ажилгүйдэл, ядуурлыг бууруулах, иргэдийн шилжих хөдөлгөөнийг зохицуулах талаар үр дүнтэй арга хэмжээ авч, хүүхэд залуучуудын чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх чиглэлээр идэвх санаачлагатай ажилласан хуулийн этгээд, иргэдийн үйл ажиллагааг дэмжих;

27.1.9.нутаг дэвсгэр хариуцсан хууль сахиулах байгууллагын үйл ажиллагааны үр нөлөөнд үнэлэлт, дүгнэлт өгөх;

27.1.10.хууль тогтоомжид заасан бүрэн эрх, чиг үүргээ хэрэгжүүлэх, шийдвэр гаргахдаа гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх бодлогыг баримтлах;

27.1.11.харьяа нутаг дэвсгэр дээр үйл ажиллагаа явуулж байгаа цахим тоглоомын газар, интернет кафе д тавих шаардлага, ажиллах цагийн хуваарийг баталж, мөрдүүлэх.

27.2.Бүх шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал нь тухайн нутаг дэвсгэр дээр гарч байгаа гэмт хэрэг, түүний шалтгаан нөхцөлийг арилгах талаар харьяа нутаг дэвсгэрт оршиж байгаа төрийн болон төрийн бус байгууллагаас зохиож байгаа ажлыг хэлэлцэн чиглэл өгч, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд зориулан төсвөөс санхүүжүүлэх хөрөнгийн хэмжээг хянан батална.

28 дугаар зүйл. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаархи хуулийн этгээдийн нийтлэг үүрэг

28.1.Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дээр үйл ажиллагаа явуулж байгаа хуулийн этгээд гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар дараахь нийтлэг үүрэг хүлээнэ:

28.1.1.байгууллагынхаа дотоодод болон үйл ажиллагаа явуулж байгаа хүрээндээ гэмт хэрэг, зөрчил гарч байгаа шалтгаан нөхцөлийг илрүүлэх, арилгах талаар тодорхой арга хэмжээ авах;

28.1.2.үйл ажиллагаа явуулж байгаа байршил, түүний ойр орчимд гэмт хэрэг, зөрчил гарч байгаа шалтгаан нөхцөлийг арилгах арга хэмжээ авах;

28.1.3.ажилтнууддаа гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор холбогдох хууль тогтоомжийг мэдээлэх, сурталчлах;

28.1.4.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх зорилго бүхий хөтөлбөр, төлөвлөгөө, арга хэмжээ, үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;

28.1.5.гэмт хэрэг, зөрчлийн шалтгаан нөхцөлийг арилгах, урьд өмнө гэмт хэрэг үйлдэж ял шийтгүүлж байсан хүнийг дахин гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор эдгээр хүмүүст зориулсан ажлын байр бий болгох, хөдөлмөрлөх дадал, туршлага олоход нь дэмжлэг үзүүлэх;

28.1.6.барилга байгууламжийн гадна орчны аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор ашиглаж байгаа дүрс бичлэгийн техник, хэрэгслийг цагдаагийн байгууллагын мэдээллийн нэгдсэн сүлжээнд үнэ төлбөргүй холбох, шаардлагатай техникийн нөхцөл, боломжийг бүрдүүлэх;

28.1.7.гэмт хэрэг, зөрчилд тэсвэртэй, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх бараа, бүтээгдэхүүн, ажил үйлчилгээ үзүүлэх, тэдгээрийг хөгжүүлэх;

28.2.Гэмт хэрэг, зөрчлийн шалтгаан нөхцөлийг арилгах талаар эрх бүхий албан тушаалтны мэдэгдэл, зөвлөмжийг хүлээж авсан хуулийн этгээд түүний дагуу тодорхой арга хэмжээ авч, хариуг хугацаанд нь өгөх үүрэгтэй.

28.3.Энэ хуулийн 28.1.6-д заасан дүрс бичлэгийн техник, хэрэгслийг цагдаагийн байгууллагын мэдээллийн нэгдсэн сүлжээнд холбох журмыг цагдаагийн төв байгууллагын дарга батална.

29 дүгээр зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаархи иргэдийн эрх, үүрэг

29.1.Иргэн гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар дараахь үүрэг хүлээнэ:

29.1.1.бусдын нэр төр, алдар хүнд, эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хохироохгүй байх, өөрийн үзэл бодлыг илэрхийлэхдээ бусдын нэр төр, алдар хүндэд хүндэтгэлтэй хандах, гэмт хэрэг, зөрчилд бусдыг өдөөн хатгахгүй, нийгмийн хэв журмыг гажуудуулах үйлдэл гаргахгүй байх;

29.1.2.оршин суугаа нутаг дэвсгэртээ нийгмийн хэв журам сахиулах талаар нутгийн захиргааны байгууллага, гэмт хэрэгтэй тэмцэх, хэв журам сахиулах байгууллагаас хэрэгжүүлж байгаа зохион байгуулалттай арга хэмжээнд оролцох;

29.1.3.гэмт хэргийн талаар олж мэдсэн зүйлээ холбогдох байгууллагад мэдээлэх;

29.1.4.гэмт хэргийн халдлагаас өөрийн болон бусдын амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгийг хуулийн хүрээнд хамгаалах;

29.1.5.гэмт хэргийг илрүүлэх, таслан зогсоох талаар бусдаас шаардах, шуурхай мэдээлэх, нуун дарагдуулахгүй байх, цагдаа, хуулийн байгууллагатай нягт хамтран ажиллаж, туслалцаа үзүүлэх;

29.1.6.хууль бусаар галт зэвсэг, хутга, зэвсгийн чанартай зүйл, тусгай хэрэгсэл олж авах, хадгалах, худалдах, биедээ авч явахгүй байх;

29.1.7.улсын бүртгэлийн тухай хууль тогтоомжид заасан нөхцөл, шаардлагын дагуу холбогдох бүртгэлийг хийлгэж, холбогдох бичиг баримтыг эзэмших талаар гарсан журмыг чанд сахих;

29.1.8.үр хүүхэд, өөрийн асрамжинд байгаа насанд хүрээгүй хүмүүсийг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, хэрэг, зөрчилд холбогдуулахгүй байх.

29.2.Иргэн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх талаар доор дурдсан эрх эдэлнэ:

29.2.1.нийгмийн хэв журам сахихыг бусдаас шаардах;

29.2.2.гэмт хэргийн шалтгаан нөхцөлийг арилгуулах талаар холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд шаардлага тавих;

29.2.3.гэмт халдлагаас эд хөрөнгө, өөрийн буюу бусдын амь нас, эрүүл мэндийг хуулийн хүрээнд хамгаалах.

30 дугаар зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар хууль сахиулах байгууллагын үүрэг

30.1.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар хууль сахиулах байгууллага дараахь үүрэг хүлээнэ:

30.1.1.гэмт хэрэг, зөрчлийн шалтгаан нөхцөлийг илрүүлэх, дүн шинжилгээ хийх, тэдгээрийг арилгах, саармагжуулах;

30.1.2.гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэж болзошгүй этгээдүүдийг тогтоох, урьдчилан сэргийлэх бүртгэлд хамруулах;

30.1.3.гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэхээр бэлтгэж байгаа этгээдүүдийг олж илрүүлэх, гэмт хэрэг, зөрчлийг таслан зогсоох;

30.1.4.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд төрийн бус байгууллага, хуулийн этгээд, иргэдийн оролцоог хангах, хамтран ажиллах;

30.1.5.гэмт хэрэг, зөрчлийн нөхцөл байдалд дүн шинжилгээ хийж, хуульд заасан эрх хэмжээнийхээ хүрээнд гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тэргүүлэх чиглэлийг тогтоох;

30.1.6.гэмт хэргийн нөхцөл байдал хүндэрсэн тохиолдолд авах арга хэмжээний төлөвлөгөө гаргах, харьяа нэгж, байгууллага, алба хаагчийн гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө өгөх;

30.1.7.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар хууль тогтоомж, захиргааны байгууллагын шийдвэрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд дүн шинжилгээ хийх, сайжруулах талаар санал боловсруулах;

30.1.8.хариуцсан нутаг дэвсгэр, чиг үүргийн хүрээнд гэмт, хэрэг зөрчлийн нөхцөл байдалд тогтмол дүн шинжилгээ хийх;

30.1.9.харьяа нэгж, байгуулага, алба хаагчийн гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар авч хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагаанд тогтмол үнэлэлт, дүгнэлт өгч, цаашид уул үйл ажиллагааг сайжруулах арга хэмжээ авах;

30.1.10.нутгийн захиргааны байгууллага, хариуцсан нутаг дэвсгэр, чиг үүрэгт хамаарах хуулийн этгээд, тэдгээрийн албан тушаалтанд гэмт хэрэг, зөрчлийн шалтгаан нөхцөл болон тэдгээрийг арилгах, саармагжуулах тодорхой арга хэмжээний талаар мэдээлэл, зөвлөмж хүргүүлэх;

30.1.11.хууль тогтоомжид заасны дагуу ял шийтгүүлсэн этгээдэд хяналт тавих.

31 дүгээр зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаархи хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслийн хүлээх үүрэг

31.1.Хэвлэл, мэдээллийн хэрэгсэл нь гэмт хэрэг, зөрчлийн тухай мэдээлэл хийхдээ гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, түүний шалтгаан нөхцөл, хор холбогдлыг олон түмэнд таниулах, сэрэмжлүүлэхийг гол зорилго болгоно.

31.2.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг таслан зогсоохтой холбогдсон хойшлуулшгүй мэдээллийг эрх бүхий байгууллагын хүсэлтээр яаралтай нийтэлж нэвтрүүлнэ.

31.3.Хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр яаралтай мэдээллийг төлбөртэй болон үнэ төлбөргүйгээр нийтэлж нэвтрүүлнэ.

31.4.Хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслийн мэдээлэл, нийтлэлийн агуулга, хөтөлбөрт хүчирхийлэлтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх, хүчирхийллийн болзошгүй эрсдэлээс өөрийгөө болон бусдыг хамгаалах, асуудлыг хүчирхийллийн бус аргаар шийдвэрлэх арга замын талаар тусгаж, хэрэгжүүлнэ.

31.5.Хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр хүчирхийлэл, аллага хядлага, садар самуун, гэмт хэрэг үйлдэхийг өөгшүүлэн сурталчилсан, гэмт хэрэг үйлдэх аргыг нарийвчлан харуулсан нийтлэл, нэвтрүүлэг хийхийг хориглоно.

31.6.Шүүхээр гэм буруутай нь нотлогдоогүй байхад хэнийг ч гэм буруутай гэж хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр мэдээлэхийг хориглоно.

31.7.Хэвлэл, мэдээллийн хэрэгсэл нь гэмт хэргийн шинжтэй, илт хууль бус нийтлэл, нэвтрүүлэг, зар сурталчилгааны талаар цагдаагийн байгууллагад мэдээлэх үүрэгтэй.

31.8.Гэрч, хохирогчийн бичгээр өгсөн зөвшөөрөлгүйгээр түүний нүүр царай, дуу хоолойг танигдахуйц байдлаар гаргах, хувийн байдалтай холбоотой мэдээллийг тараах, хохирогчийг буруутгасан мэдээ, мэдээлэл, нэвтрүүлэг хийхийг хориглоно.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ ГЭМТ ХЭРЭГ, ЗӨРЧЛӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АЖИЛД ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООГ ХАНГАХ АРГА ХЭЛБЭР

32 дугаар зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд иргэдийг татан оролцуулах

32.1.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг хэрэгжүүлэгч гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулахдаа иргэдийг дараахь хэлбэрээр татан оролцуулна:

32.1.1.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд идэвхитэй оролцсон иргэд, байгууллагыг урамшуулах;

32.1.2.гэмт хэрэг, зөрчлийн тухай мэдээллийг иргэдээс төлбөртэй авах;

32.1.3.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар олон нийтийн санал, санаачлагыг дэмжих;

32.1.4.төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагаанд олон нийтийн хөндлөнгийн хяналтын тогтмол тогтолцоог бий болгох;

32.1.5.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр шийдвэр гаргахад иргэдийн оролцоог хангах;

32.1.6.иргэдээс гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд оролцох баталгааг хангах.

33 дугаар зүйл.Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд идэвхтэй оролцсон иргэд, байгууллагыг урамшуулах

33.1.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд идэвхитэй оролцсон иргэд, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар тодорхой ажил зохиож, үр дүнд хүрсэн хуулийн этгээдийг урамшуулна.

33.2.Энэ хуулийн 33.1-д заасны дагуу урамшуулах журам, хэлбэрийг Зохицуулах зөвлөл тогтооно.

33.3.Энэ хуулийн 33.1-д заасан урамшууллыг Зохицуулах зөвлөл, Салбар зөвлөлийн дарга олгоно.

33.4.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд идэвх зүтгэл гаргасан, гэмт хэрэг, зөрчлийг илрүүлэх, таслан зогсоход онцгой үүрэг гүйцэтгэсэн иргэнийг урамшуулах, төрийн дээд болон Засгийн газрын шагналд тодорхойлох шийдвэрийг холбогдох төрийн болон төрийн бус байгууллагын саналыг харгалзан Зохицуулах зөвлөл, Салбар зөвлөл, Дэд зөвлөлийн дарга гаргана.

34 дүгээр зүйл. Гэмт хэрэг, зөрчлийн тухай мэдээллийг иргэдээс төлбөртэй авах

34.1.Зохион байгуулалттай болон хүнд гэмт хэрэг, эдийн засаг, нийгэмд их хэмжээний хохирол, хор уршиг бүхий зөрчил үйлдэхээр бэлтгэж байгаа болон үйлдсэн тухай мэдээллийг гэмт хэрэг, зөрчлийг хянан шалгах эрх бүхий байгууллага иргэдээс төлбөртэй авч болно.

34.2.Иргэдээс авсан мэдээлэл үндэслэлтэй болох нь тогтоогдсон тохиолдолд энэ хуулийн 34.1-д заасан төлбөрийг олгоно.

34.3.Мэдээллийн үнэлгээний жишгийг хууль зүйн болон санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран тогтооно. Мэдээллийн үнэлгээ нь гэмт хэрэг, зөрчлийн улмаас учруулсан, эсхүл учирч болох хохирол, хор уршиг, гэмт хэрэг, зөрчлийн шинж чанарт үндэслэсэн байна.

34.4.Зохион байгуулалттай болон онц их хэмжээний хохирол учруулсан, эсхүл учруулж болохуйц гэмт хэрэг, зөрчлийн талаархи мэдээллийн төлбөрийг мэдээлэгчтэй тохиролцон тогтоож болно.

34.5.Гэмт хэрэг, зөрчлийн хэрэг бүртгэлт, мөрдөн шалгах эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтан мэдээллийн нууцыг чанд хадгалж, шаардлагатай бол мэдээлэгчийн аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээ авах үүрэгтэй.

35 дугаар зүйл. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар иргэдийн санал, санаачлагыг дэмжих

35.1.Зохицуулах зөвлөл, Салбар зөвлөл, хууль сахиулах болон төрийн захиргааны байгууллага нь иргэд, хуулийн этгээд, төрийн бус байгууллагаас гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх, тэдгээрээс урьдчилан сэргийлэх шинэ арга барил, ажиллагаа, төсөл, хөтөлбөрийн талаархи үүсэл, санаачлагыг дэмжиж, хамтран ажиллана.

35.2.Энэ хуулийн 35.1-д заасныг доор дурдсан байдлаар хэрэгжүүлнэ:

35.2.1.хүний эрхийг хамгаалах, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллага, судлаачдыг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар хэрэгжүүлж байгаа ажилд оролцуулах;

35.2.2.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, уул үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох чиглэлээр гүйцэтгэж байгаа эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлыг санхүүжүүлэх болон уул үйл ажиллагааг мэдээ, мэдээлэлээр хангах замаар дэмжлэх үзүүлэх;

35.2.3.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар шинэ техник, технологи зохион бүтээх, түүнийг практикт нэвтрүүлэх үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх;

35.2.4.хүүхэд, залуучуудыг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаа эрхэлдэг сайн дурын байгууллагуудад санхүүгийн болон бусад дэмжлэгийг үзүүлэх;

35.2.5.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар олон нийтийн санал, санал, санаачлага бүрийг судлаж, шаардлагатай бол цаашид практикт хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авах.

36 дугаар зүйл.Төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагаанд олон нийтийн хөндлөнгийн хяналтын тогтолцоог бий болгох

36.1.Төрийн бүх шатны байгууллага, албан тушаалтны үйл ажиллагаа нь олон нийтийн хяналтан дор явагдах бөгөөд уул үйл ажиллагаа нь нээлттэй, ил тод байна.

36.2.Энэ хуулийн 36.1-д заасан олон нийтийн хяналтыг хэрэгжүүлэгч нь төрлийн хяналт шалгалт хийх эрхгүй байх бөгөөд хяналтыг хэрэгжүүлэхдээ байгууллага, албан тушаалтны эрх хэмжээнд хамааруулсан асуудлаар шийдвэр гаргах ажиллагаа болон байгууллагын дотоод үйл ажиллагаанд оролцохыг хориглоно.

36.3.Энэ хуулийн 36.1-д заасан олон нийтийн хяналтыг хэрэгжүүлэх журам, ил тод байх шаардлагыг хэрэгжүүлэх журмыг Засгийн газарт батална.

37 дугаар зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр шийдвэр гаргахад иргэдийн оролцоог хангах

37.1.Төрийн бүх шатны байгууллага, албан тушаалтан гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хөтөлбөр, төлөвлөгөө боловсруулах, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх явцад олон нийтийн оролцоог хангана.

37.2.Энэ хуулийн 37.1-д заасан олон нийтийн оролцоог хангах ажиллагаа нь доор дурдсан байдлаар хэрэгжинэ:

37.2.1.Зохицуулах зөвлөл, Салбар зөвлөл, салбар зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, үйл ажиллагаанд иргэдийн төлөөллийг оролцуулах;

37.2.2.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх нэгжийн үйл ажиллагаанд иргэдийн төлөөллийг оролцуулах;

37.2.3.хөтөлбөр, төлөвлөгөөг боловсруулах явцад тэдгээрийн төслийн талаар олон нийтийн саналыг авах, олон нийтийн хэлэлцүүлэг зохион байгуулах;

37.2.4.хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх явцад иргэдээс гаргасан саналыг судлаж үзэж, хөтөлбөр, төлөвлөгөөнд шаардлагатай өөрчлөлтийг оруулах;

37.2.5.хөтөлбөр, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн байдлын талаар олон нийтийн дунд санал асуулга зохион байгуулах, хөтөлбөр, төлөвлөгөөг олон нийтийн хэрэгцээ, шаардлагад нийцүүлэх;

37.2.6.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын төсвийг зарцуулах ажиллагаанд олон нийтийн оролцоо, хяналтыг бий болгох.

38 дугаар зүйл.Иргэдээс гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд оролцох баталгааг хангах

38.1.Иргэд гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар энэ хуулийн 29 дүгээр зүйлд заасан эрхээ хэрэгжүүлэх явцад бусдад учруулсан эд хөрөнгийн хохирлыг хариуцахгүй бөгөөд хохирлыг гэмт хэрэг, зөрчил үйлдсэн гэм буруутай этгээдээс нөхөн төлүүлнэ.

38.2.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх үүргээ биелүүлсэн, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд оролцсонтой нь холбогдуулан иргэн, хуулийн этгээдэд хохирол учирсан нь тогтоогдсон бол хохирлыг Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх сангаас төлж, буруутай этгээдээр нөхөн төлүүлнэ.

38.3.Иргэн гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх үүргээ биелүүлж яваад эрүүл мэндээрээ хохирсон буюу амь насаа алдсан тохиолдолд түүнд болон ар гэрт нь доор дурдсан тэтгэвэр, тэтгэмжийн зөрүү болон зардлыг олгоно:

38.3.1.хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсан бол эмнэлгийн чөлөөтэй байсан хугацааны тэтгэмж, авч байсан цалингийн зөрүү;

38.3.2.тахир дутуу болсон тохиолдолд тахир дутуугийн тэтгэвэр, авч байсан цалингийн зөрүү;

38.3.3.амь насаа алдсан тохиолдолд ар гэрт нь тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр, авч байсан цалингийн зөрүү;

38.3.4.хиймэл эрхтэн хийлгэх бол түүний зардал.

38.4.Энэ хуулийн 38.3.2, 38.3.3-т заасан тэтгэвэр тогтоосноос хойш хохирогчийн тухайн үед авч байсан цалинд өөрчлөлт орсон бол зөрүүг шинээр тогтоосон хэмжээнээс тооцож олгоно.

38.5.Энэ хуулийн 38.3.2, 38.3.3-т заасан тэтгэвэр, цалингийн зөрүүг тахир дутуугийн ба тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр авч байгаа хугацаанд олгоно.

38.6.Энэ хуулийн 38.3-т заасан иргэн нь тогтмол цалин, орлогогүй буюу тодорхой ажил эрхлээгүйгээс тэтгэвэр, тэтгэмж авч чадахгүй бол түүнд хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээнээс багагүй хэмжээгээр нөхөн төлбөр олгоно.

38.7.Нөхөн төлбөрийг тухайн иргэнийг хөдөлмөрийн чадвараа алдсан хугацаанд олгоно.

38.8.Энэ хуулийн 38.3, 38.6-д заасан тэтгэвэр, тэтгэмж, цалингийн зөрүү, хиймэл эрхтэн хийлгэх зардал, нөхөн төлбөрийг Гэмт хэрэгтэй тэмцэх сангаас олгож, гэм буруутай этгээдээр нөхөн төлүүлнэ.

38.9.Энэ зүйлд заасан иргэдийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үүргээ биелүүлэх баталгаа нь гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг, уул үйл ажиллагаатай нь холбоотойгоор хохирсон хуулийн этгээдийн удирдах болон гүйцэтгэх албан тушаалтанд нэгэн адил хамаарна.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

ХОРИХ ЯЛ ЭДЛЭЭД СУЛЛАГДСАН ХҮНД ХЯНАЛТ ТОГТООХ

39 дүгээр зүйл.Хорих ял эдлээд суллагдсан хүнд хяналт тогтоох

39.1.Эрүүгийн хуулийн 10.1, 12.1, 11.2, 12.3, 12.1, 15.5, 15.6, 15.1, 16.2, 17.1, 18.6, 19.2, 19.5, 19.6, 19.8, 20.3, 20.7, 20.8, 26.1, 26.2, 26.3, 29.8, 29.10 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдэж, 5 жилээс дээш хугацаагаар хорих ял шийтгүүлсэн, урьд өмнө гэмт хэрэг үйлдэж ял шийтгүүлсний дараа дээрхи төрлийн гэмт хэргийг үйлдсэн, эсхүл дээрхи төрлийн гэмт хэрэг үйлдэж Эрүүгийн хуулийн 6.12, 6.13 дугаар зүйлд заасны дагуу шийтгүүлсэн хорих ялыг дуусах хугацаанаас өмнө сулласан, эсхүл чөлөөлөгдсөн хүн дахин гэмт хэрэг үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хяналт тогтооно.

39.2.Хяналтыг нутаг дэвсгэр хариуцсан цагдаагийн байгууллага, тэдгээрийн алба хаагч гүйцэтгэх бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд цагдаагийн төв байгууллагын шийдвэрээр энэ хуулийн 39.1-д заасан гэмт хэргийн төрлөөс хамааран тухайн төрлийн гэмт хэрэгтэй тэмцэх чиг үүргийг дагнан хэрэгжүүлж байгаа цагдаагийн байгууллагын нэгж, алба хаагчид даалгаж болно.

39.3.Хяналтад байгаа хүний хяналтын хугацаа дууссан бол уг хяналтыг тавьж байгаа нутаг дэвсгэр хариуцсан цагдаагийн байгууллагын даргын шийдвэрээр хяналтыг зогсооно.

39.4.Энэ хуулийн 39.1-д заасан хүн хорих ял эдэлж суллагдаж, эсхүл чөлөөлөгдөж байнга оршин суух газартаа очсоноос хойш 7 хоногийн дотор цагдаагийн байгууллагад бүртгүүлэх үүрэгтэй.

39.5.Хорих байгууллага хорих ял эдэлж байгаа хүнийг суллагдахаас 30 хоногийн өмнө байнга оршин суух газрын цагдаагийн байгууллагад түүний суллагдах тухай мэдэгдлийг зохих тодорхойлолтын хамт хүргүүлнэ.

40 дүгээр зүйл.Хяналт тавих хугацаа

40.1.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол хяналтыг энэ хуулийн 39.1-д заасан хүнд оногдуулсан хорих ялын хугацаатай уялдуулан нутаг дэвсгэр хариуцсан цагдаагийн байгууллагын даргын шийдвэрээр нэгээс гурван жил хүртэл хугацаагаар тогтооно.

40.2.Хяналтад байгаа хүн урьд өмнө хяналтад байх хугацаандаа гэмт хэрэг үйлдсэн бол хяналтын хугацаа нь энэ хуулийн 40.1-д заасан хугацаан дээр 2 жилийн хугацааг нэмж тогтооно.

40.3.Хяналтад байгаа хүн хяналтаас зайлсхийсэн /хуульд заасны дагуу бүртгүүлээгүй, эсхүл бүртгүүлсэн боловч 3 сар, түүнээс дээш хугацаагаар цагдаагийн байгууллагад бүртгүүлээгүй/, оргон зайлсан /хуульд заасны дагуу бүртгүүлээгүй, эсхүл бүртгүүлсэн боловч 6 сар, түүнээс дээш хугацаагаар цагдаагийн байгууллагад бүртгүүлээгүй/, эсхүл энэ хуулийн 41.1-д заасан үүргээ удаа дараа /3, түүнээс дээш удаа/ биелүүлээгүй бол энэ хуулийн 40.1-д заасан албан тушаалтны шийдвэрээр хяналтын хугацааг тухай бүр 6 сарын хугацаагаар сунгаж тогтооно.

40.4.Хяналтад байгаа хүн гэмт хэрэг дахин үйлдэж болзошгүй гэх хангалттай үндэслэл байгаа, эсхүл гэмт хэрэг үйлдсэн сэрдэгдэн эрүүгийн хэрэгт яллагдагчаар татагдан шалгагдаж байгаа тохиолдолд энэ хуулийн 40.1-д заасан албан тушаалтны шийдвэрээр тухайн үндэслэл арилах хүртэл хугацаагаар хяналтын хугацааг сунгаж болно.

40.5.Хяналтад байгаа хүн хуульд заасан үүргээ зохих ёсоор биелүүлж байгаа бөгөөд ажил хөдөлмөр эрхлэл, зан төлөвийн хувьд засарч нийгэмд бүрэн дасан зохицсон, цаашид гэмт хэрэг үйлдэхгүй гэх хангалттай үндэслэл тогтоогдсон бол энэ хуулийн 40.1-д заасан албан тушаалтны шийдвэрээр хугацаанаас өмнө хяналтыг дуусгавар болгож болно.

40.6.Энэ хуулийн 40.2, 40.3, 40.4-т заасны дагуу хяналтын хугацааг сунгасан бол хяналт тавих нийт хугацаа нь тухайн хүний үйлдсэн гэмт хэрэгт оногдуулахаар Эрүүгийн хуульд заасан хорих ялын дээд хугацаанаас хэтэрч болохгүй.

40.7.Хяналтын хугацааг тогтоох жишгийг Зохицуулах зөвлөл батална.

41 дүгээр зүйл.Хяналтад байгаа хүний үүрэг

41.1.Хяналтад байгаа хүн доор дурдсан үүрэг хүлээнэ:

41.1.1.хууль тогтоомжийг дээдлэн хүндэлж, сахин биелүүлэх;

41.1.2.сард 1 удаа цагдаагийн байгууллагад биечлэн ирж, бүртгүүлэх;

41.1.3.цагдаагийн байгууллагаас дуудсан цагт ирэх;

41.1.4.байнга оршин суугаа газраа өөрчлөх тохиолдолд хяналт тавьж байгаа цагдаагийн байгууллагад мэдэгдэж, шилжин очсон нутаг дэвсгэрийг хариуцсан цагдаагийн байгууллагад 7 хоногийн дотор бүртгүүлэх;

41.1.5.байнга оршин суугаа газраасаа 14 хоногоос илүү хугацаагаар явах, гадаад улсад зорчих бол цагдаагийн байгууллагад урьдчилан мэдэгдэх;

41.1.6.хяналт тавьж байгаа цагдаагийн байгууллага, алба хаагчийн хууль ёсны шаардлага, эрх бүхий этгээдээс хүлээлгэсэн үүргийг биелүүлэх.

41.1.7.шаардлагатай тохиололдолд эрх бүхий этгээдээс хүлээлгэсэн үүрэг, тогтоосон хориглолт, хязгаарлалттай холбоотой асуудлаар амаар болон бичгээр тайлбар гаргах;

41.1.8.хяналт тавьж байгаа албан тушаалтныг өөрийн эзэмшил газар, орон байр, эд зүйлд саадгүй нэвтрүүлэх, үзлэг, нэгжлэг хийлгэх.

41.2.Хяналт нь энэ зүйлд зааснаас өөрөөр иргэний эрх, эрх чөлөөг хязгаарлах үндэслэл болохгүй.

42 дугаар зүйл.Хяналт тавих цагдаагийн байгууллага, алба хаагчийн бүрэн эрх

42.1.Цагдаагийн байгууллага, алба хаагч хяналтыг тавихдаа доор дурдсан бүрэн эрх эдэлнэ:

42.1.1.захиргааны хяналтад байгаа хүний зан байдал, үйл ажиллагааны талаар ажиллаж байгаа болон оршин суугаа газрын нутгийн захиргааны байгууллагаас тодорхойлолт, лавлагаа, тайлбар гаргуулж авах;

42.1.2.захиргааны хяналтад байгаа хүн гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор болон хууль тогтоомжид заасан бусад үндэслэлээр түүнийг хэдийд ч дуудан ирүүлэх, зөвлөгөө өгөх, шаардлага тавих, анхааруулах;

42.1.3.хяналтад байгаа хүн эрх бүхий этгээдээс тогтоосон хязгаарлалт, үүргийг биелүүлээгүй, эсхүл хяналтаас зайлсхийсэн тохиолдолд түүнийг эрэн сурвалжлах, албадан ирүүлэх;

42.1.4.цаашид гэмт хэрэг, зөрчил гаргахгүй байх талаар хяналтад байгаа хүнд санамж, зөвлөгөө өгөх, ярилцлага зохион байгуулах;

42.1.5.хяналтад байгаа хүн гэмт хэрэг, зөрчил давтан үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор түүний эцэх, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, хараа хяналтдаа байлгах, сурган хүмүүжүүлэх, удирдах чиг үүрэг бүхий хүнд тодорхой үүрэг хүлээлгэх, биелэлтийг хангуулах;

42.1.6.хяналтад байгаа хүнийг нийгэмд дасан зохицох, ажил хөдөлмөр эрхлэхэд нь дэмжлэг үзүүлэх, гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэхэд хүргэж болзошгүй шалтгаан нөхцөлийг арилгах, бусад асуудлыг шийдвэрлэх талаар нутгийн захиргааны болон бусад төрийн болон төрийн бус байгууллагатай хамтран ажиллах;

43 дугаар зүйл.Хяналтын хэлбэр

43.1.Хяналтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, хяналтын хүрээ, хяналтад ашиглах арга хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийг хяналтад байгаа хүний үйлдсэн гэмт хэргийн төрөл, онцлог, түүний хувийн байдалд нийцүүлэн ялгамжтайгаар тогтооно.

43.2.Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх хяналтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ нь дараахь хэлбэртэй байна:

43.2.1.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх талаар ярилцлага хийх, зөвлөгөө өгөх;

43.2.2.хяналтад байгаа хүнийг нийгэмд дасан зохицох, ажил хөдөлмөр эрхлэхэд нь дэмжлэг үзүүлэх, туслалцаа үзүүлэх;

43.2.3.ял шийтгүүлсэн гэмт хэргийн төрөл, хувийн байдлаас хамааран урьд өмнө гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэхэд хүргэсэн шалтгаан нөхцөлийг арилгах талаар тодорхой үүрэг өгч, биелэлтийг хангуулах;

43.2.4.хяналтад байгаа хүний зан үйл, хөдөлмөр эрхлэлт, үйл ажиллагааны талаар тусгайлсан шаардлага, хориглолт, хязгаарлалт тогтоох;

43.2.5.ажил хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал, үйл ажиллагааг нь биечлэн шалгах;

43.2.6.мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хууль бус эргэлттэй холбоотой гэмт хэрэг үйлдэж тэнсэн харгалзсан этгээдийн үүрэгт мансууруулах эм, бодис хэрэглэсэн эсэхийг тодорхой цаг хугацааны давтамжтайгаар шалгах;

43.2.7.хууль тогтоомжид заасан журмын дагуу эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэрээр эмнэлгийн болон хүмүүжлийн чанартай албадлагын арга хэмжээ авах, захиргааны журмаар албадан эмчилгээнд хамруулах.

43.3.Хяналтад байгаа хүн энэ хуулийн 40.1-д заасны дагуу тогтоосон хугацааны эхний хагаст өөрийн хувийн байдал, үйл ажиллагаагаараа цаашид гэмт хэрэг, зөрчил давтан үйлдэх эрсдэлгүй болохоо харуулсан бөгөөд цаашид тогтмол хяналт тавих

шаардлагагүй бол хяналт тавьж байгаа цагдаагийн байгууллагын даргын шийдвэрээр хяналтын үлдсэн хугацаанд энэ хуульд заасан хяналтын түвшинг хөнгөрүүлж болно.

43.4.Энэ хуулийн 43.2-д заасан нь хяналтад байгаа хүний эерэг зан, төлөв байдлаас хамааран урамшуулах буюу цагдаагийн байгууллага, алба хаагч хяналтад байгаа хүнийг зайлшгүй шаардлага гарснаас бусад тохиолдолд цагдаагийн байгууллагад дуудахгүй байх, энэ хуулийн 41.1.2, 41.1.4, 41.1.5-д заасан хугацаа, давтамжийг хуульд зааснаас сунгаж тогтоох болон урьд тогтоосон зарим үүрэг, хориглолт, хязгаарлалтыг цуцлах, байдлаар хэрэгжинэ.

43.5.Хяналтыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд иргэд, төрийн болон төрийн бус байууллагыг сайн дурын үндсэн дээр оролцуулж болно.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

ГЭМТ ХЭРЭГ, ЗӨРЧЛӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АЖЛЫН САНХҮҮЖИЛТ

44 дүгээр зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын санхүүжилт

44.1.Тухайн жилд хууль тогтоомжийн дагуу оногдуулсан торгох ял, шийтгэлийг биелүүлж, төсөвт төвлөрүүлсэн мөнгөн дүнгийн 40-оос доошгүй хувьтай тэнцэх хэмжээний хөрөнгийг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд зориулан дараагийн жилийн төсөвт тусгаж, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг санхүүжүүлнэ.

44.2.Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлын санхүүжилт нь энэ хуулийн 44.1-д зааснаас гадна төсөл, хөтөлбөр, хүн, хуулийн этгээдээс ирүүлсэн хандив, тусламжийн хөрөнгөөс бүрдэнэ.

44.3.Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд зориулсан хөрөнгийг аймаг, нийслэлийн батлагдсан төсөв дээр нь нэмж олгох замаар төвлөрүүлж, сум, дүүргийн Засаг даргад гэмт хэрэг, хэв журмын зөрчлийн нөхцөл байдал, цаашдын төлөвийг харгалзан хуваарилж зарцуулна.

44.4.Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд зориулсан хөрөнгийг дараахь чиглэлээр зарцуулна:

44.4.1.гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх талаар хууль сахиулах байгууллага, төрийн бус байгууллагуудаас иргэд, байгууллагын дунд зохиож байгаа сургалт, сурталчилгааны зардлыг санхүүжүүлэх;

44.4.2.энэ хуулийн 33 дугаар зүйлд зааснаар гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд идэвхтэй оролцсон хүн, хуулийн этгээдийг шагнаж, урамшуулах;

44.4.3.энэ хуулийн 38 дугаар зүйлд заасны дагуу олгох тэтгэвэр, тэтгэмжийн зөрүү, зардал, нөхөн төлбөрийг төлөх;

44.4.4.гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх чиг үүрэг бүхий байгууллагын гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд шаардлагатай техник, хэрэгслийн зардлыг санхүүжүүлэх;

44.4.5.гэмт хэрэг, зөрчил үйлдэхээр бэлтгэж, завдаж байгаа болон үйлдсэн тухай мэдээллийг иргэдээс авах төлбөрийн зардлыг санхүүжүүлэх;

44.4.6.гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах, тэдгээрийг хэлэлцүүлэх, Хууль тогтоомжийн тухай хуульд заасны дагуу үнэлгээ, судалгаа хийх, хуульд заасны дагуу дүрэм, журам, заавар боловсруулах;

44.4.7.тодорхой төрлийн гэмт хэргийн шалтгаан нөхцөлийг тогтоох, тодорхой төрлийн гэмт хэрэгтэй тэмцэх, тэдгээрээс урьдчилан сэргийлэх үр дүнтэй арга ажиллагааны талаархи судалгааны ажилд зарцуулах.

44.5.Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд зориулсан хөрөнгийг хуульд зааснаас бусад зориулалтаар зарцуулахыг хориглоно.

44.6.Хөрөнгийг зориулалтын дагуу зарцуулж байгаа эсэхэд тухайн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал болон Төсвийн тухай хууль тогтоомжид заасан эрх бүхий этгээд хяналт тавина.

44.7.Энэ хуулийн 44.1-д заасан хөрөнгийн төлөвлөлт, хуваарилах, зарцуулахад Зохицуулах зөвлөл, Төрийн аудитын байгууллага, төсөв, санхүүгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага хяналт тавина. /төсвийн хуулийг харах/

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ БУСАД ЗҮЙЛ

45 дугаар зүйл.Гэмт хэрэг, зөрчлийн шалтгаан нөхцөлийг судлах эрдэм шинжилгээний ажил

45.1.Гэмт хэрэг, зөрчлийн шалтгаан нөхцлийг судлах шинжилгээ судалгааны ажлыг эрхлэх эрдэм шинжилгээний байгууллага хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний дэргэд ажиллана.

45.2.Энэ хуулийн 45.1-д заасан эрдэм шинжилгээний байгууллага нь гэмт хэрэг, зөрчлийн шалтгаан нөхцөлийг судлах шинжилгээ судалгааны ажлыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний болон сонирхогч бусад иргэн, хуулийн этгээдийн захиалгаар гүйцэтгэж санхүүжинэ.

45.3.Энэ хуулийн 45.1-д заасан байгууллага нь дараахь чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

45.3.1.гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх ажлыг хэрэгжүүлэгч болон нутгийн захиргааны байгууллага, нийгмийн тодорхой бүлгийг гэмт хэрэг, зөрчлөөс үр дүнтэй урьдчилан сэргийлэхэд шаардлагатай мэдээллээр хангах;

45.3.2.практикт гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэхэд үр дүнтэй, шинжлэх ухааны үндэслэлтэй мэдлэг, арга хэрэгслийг цаашид хөгжүүлэх, бэхжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;

45.3.3.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх мэдлэг, мэдээлэл, арга хэрэгслийг системчлэх, тэдгээрийн хийдэл, дутагдлыг арилгах;

45.3.4.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх мэдлэг, мэдээлэл, арга хэрэгслийг олон нийт болон шинжлэх ухааны бусад салбар, байгууллага, ажилтантай солилцох;

45.3.5. гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх мэдлэг, мэдээлэлийг практикт нэвтрүүлэх, санал, санаачлага гаргах болон ирээдүйд гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэхэд гарч болзошгүй асуудал, түүнийг шийдвэрлэх арга замын талаар санал боловсруулах.

46 дугаар зүйл.Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

46.1.Энэ хуулийг зөрчсөн албан тушаалтны үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

46.2.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

Гарын үсэг